

Tidlig behandling av psykose reduserer faren for selvmord

Målrettet intervensjon overfor pasienter med psykose gir lavere forekomst av selvmordsplaner og selvmordsforsøk. Det viser en norsk studie.

Pasienter med schizofreni har en betydelig overdødelighet i forhold til normalbefolkningen. Det som bidrar mest til denne overdødeligheten er kardiovaskulære sykdommer – men den største enkeltårsaken til død er suicid. Suicidraten er svært høy, det er en livstidsrisiko på 5 % og høyest risiko tidlig i forløpet av sykdommen. Mange har allerede gjort minst ett selvmordsforsøk før de kommer til behandling, og for enkelte er selvmordsforsøket det som utløser første kontakt. Suicidforsøkene er ofte alvorlige hos pasienter med psykotiske lidelser, derfor kan de som overlever forsøket, ha vedvarende sekveler.

Mange studier har vist at lang varighet av ubehandlet psykose, dvs. tid fra start av psykotiske symptomer til igangsettelse av adekvat behandling, er forbundet med et mer alvorlig forløp av schizofreni. Prosjektet Tidlig intervensjon ved psykose (TIPS) har hatt som målsetting å redusere varigheten av ubehandlet psykose gjennom innføringen av et program for tidlig oppdagelse i ett opptaksområde (Rogaland fylke). Ved hjelp av dette programmet har man klart å redusere varigheten av ubehandlet psykose, og kortere tid med ubehandlet sykdom er assosiert med lavere symptomnivå ved behandlingsstart (1).

– Vi har nå også påvist at hos pasientene som kommer til første behandling i Rogaland, er det en klart lavere forekomst av suicidale planer og forsøk. Funnet lar seg ikke forklare av forskjeller i andre bakgrunnsfaktorer som er kjent for å gi økt suicid-

– Vi har vist at tidlig intervensjon ved psykose reduserer selvmordsrisikoen, sier Ingrid Melle. Foto Rune Johansen

risiko. Dette er en av de første studiene som viser at målrettet intervensjon overfor en kjent høyrisikogruppe kan redusere suicidrisikoen, sier seksjonsoverlege Ingrid Melle ved Ullevål universitetssykehus, artikkelens førsteforfatter.

Erlend Hem
erlend.hem@medisin.uio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Melle I, Larsen TK, Haahr U et al. Reducing the duration of untreated first-episode psychosis: effects on clinical presentation. Arch Gen Psychiatry 2004; 61: 143–50.
2. Melle I, Johannessen JO, Friis S et al. Early detection of the first episode of schizophrenia and suicidal behavior. Am J Psychiatry 2006; 163: 800–4.

Psykosar bør påvises så tidlig som mulig

Prosjektet Tidlig intervensjon ved psykose (TIPS) har som hovedmål å undersøke om tidlig oppdagelse av psykose kan forbedre forløpet av sykdommen.

TIPS-prosjektet ble startet i 1996 for å undersøke om det er mulig å få førstegangs psykotiske pasienter tidligere til behandling og om tidligere behandling fører til bedre behandlingsresultat.

Prosjektet er et samarbeid mellom de psykiatriske behandlingseenhetene i Rogaland fylke (370 000 innbyggere), Ullevål sektor i Oslo (190 000 innbyggere) og Roskilde Midt-sektoren i Danmark

(100 000 innbyggere). Forskningsgruppen ledes av professor Per Vaglum ved Avdeling for atferdsfag og professor Svein Friis ved Institutt for psykiatri, Universitetet i Oslo, i samarbeid med professor Thomas McGlashan ved Yale University, USA. Prosjektet er finansiert av Rogaland fylke, Oslo kommune, Helsedirektoratet, Rådet for psykisk helse og Norges forskningsråd.

www.tidsskriftet.no/norskforskning

Ordforklaringer

Psykose: Nærvær av bestemte symptomer som medfører realitetsbrist. Det dreier seg om hallusinasjoner, vrangforestillinger, tankeforstyrrelser, forvirring/svekket orientering, svekket hukommelsesfunksjon eller bisarr atferd (1).

Schizofreni: Regnes som den mest alvorlige psykotiske lidelse, ikke minst fordi den rammer mennesker i yngre alder og invaliderer en større del av pasientene, spesielt i sosialt henseende (1).

Litteratur

1. Malt UF, Retterstøl N, Dahl AA. Lærebok i psykiatri. 2. utg. Oslo: Gyldendal Akademisk, 2003.

Er du i ferd med å publisere eller har du nylig publisert forskningsresultater i et internasjonalt tidsskrift? Send tips til erlend.hem@medisin.uio.no

Artikkelen er publisert i maiutgaven av American Journal of Psychiatry (<http://ajp.psychiatryonline.org>), som er et av verdens høyest rangerte tidsskrifter innen psykiatri. Gjengitt med tillatelse fra the American Psychiatric Association